

بعد خانوار سال به سال

بعد خانوار یعنی تعداد متوسط افراد در یک واحد خانواده؛ بر این اساس بعد خانوار در سال ۱۳۸۳ به ۴,۱۳ نفر، در سال ۱۳۸۴ برابر ۴,۰۹ نفر، در سال ۱۳۸۵ برابر ۴,۰۵ نفر، در سال ۱۳۸۶ برابر ۳,۹۵ نفر، در سال ۱۳۸۷ برابر ۳,۸۶ نفر، در سال ۱۳۸۸ برابر ۳,۷۶ نفر و در سال ۱۳۸۹ برابر ۳,۷ نفر بوده است.

بر این اساس تعداد افراد خانواده‌های ایرانی به‌طور متوسط در سال ۱۳۸۴ کاهش ۵,۲۷ درصدی داشته، در سال ۱۳۸۵ تعداد افراد خانواده‌ها ۰,۹۶ درصد کاهش داشته، در سال ۱۳۸۶ کاهش تعداد افراد خانواده‌ها به ۲,۴۶ درصد می‌رسد، در سال ۱۳۸۷ با کاهش ۲,۲۷ درصدی مواجه هستیم، در سال ۱۳۸۸ این کاهش به ۲,۵۹ درصد می‌رسد و در سال ۱۳۸۹ تعداد افراد خانواده‌ها ۱,۵۹ درصد کاهش داشته است.

بدیهی است بعد خانوار با دو فاکتور جمعیت و معیشت می‌تواند رابطه داشته باشد. طبیعتاً تعداد متولدین در دهه ۵۰ و ۶۰ بر تعداد افرادی که در دهه ۸۰ تشکیل واحدهای مستقل خانواده را دادند موثر است، اما اینکه این خانواده‌ها چند نفر جمعیت داشته باشند، شاید به وضعیت معیشت حال خانواده‌ها بازگردد، به بیانی خانواده‌هایی با توان مالی کمتر، ترجیح می‌دهند تعداد افراد خانواده‌های خود را پایین نگه دارند.

هنوز آمار سال ۱۳۹۰ اعلام نشده، اما اگر میانگین کاهش این چهار سال (۱,۸) را در نظر بگیرید، بعد خانوار در سال ۱۳۹۰ باید چیزی نزدیک به ۳,۶ نفر باشد. یعنی به خانواده‌هایی با تنها یک فرزند نزدیک می‌شویم!

از آنجا که دولت نهم و دهم از اولین روز تشکیل خود، با سیاست‌های کنترل جمعیت به‌شدت مخالف بوده و اصولاً در این سال‌ها برنامه‌ای برای کنترل جمعیت ترویج نکرده است، به‌نظر نمی‌رسد این کاهش تعداد افراد خانواده‌ها نتیجه فعالیت‌های فرهنگی دولت باشد، شاید اجبارهای اقتصادی را بتوان توجیه خوبی برای این کاهش تعداد افراد خانواده‌ها یافت.

در حالی که در سال ۱۳۸۰ خانوارهایی که ملک شخصی در اختیار داشتند ۷۱,۷ درصد از مجموع خانوارها را به‌خود اختصاص داده بودند، در سال ۱۳۸۹ این نسبت به ۶۳,۷ درصد رسیده است. به‌عبارتی دارندگان منازل شخصی ۱۱ درصد کاهش داشتند. در مقابل اجارمنشین‌ها از ۱۸,۸ درصد کل خانوارها در سال ۱۳۸۰ به ۲۵,۷ درصد در سال ۱۳۸۹ رسیده‌اند.

تغییر خانواده‌های سنتی

مشاهده می‌شود که تعداد خانواده‌های تک‌نفره (مجردی) در سال ۱۳۸۰ تنها ۴,۵ درصد از کل خانوارها بوده، اما این درصد تا سال ۱۳۸۳ حتی کاهش هم داشته و تا ۴,۴ درصد هم رسیده است.

با این حال در سال ۱۳۸۴ سهم خانه‌های مجردی مجدداً به ۴,۵ درصد می‌رسد. در سال ۱۳۸۵ با یازده درصد رشد، سهم خانه‌های مجردی به ۵ درصد از مجموع خانوارها ارتقا می‌یابد. در سال ۱۳۸۶ این ۵ درصد همچنان ثابت است، اما در سال ۱۳۸۷ با ۶ درصد افزایش سهم مجردها به ۵,۳ درصد از مجموع می‌رسد. در سال ۱۳۸۸ این رقم باز رشد ۹ درصدی به ۵,۸ درصد می‌رسد و در سال ۱۳۸۹ با رشد تقریباً ۱۴ درصدی سهم خانه‌های مجردی (تک‌نفره) به ۶,۶ درصد از کل می‌رسد.

از سوی دیگر شاهد کاهش سهم خانوارهای ۵ نفره به بالا هستیم. به‌طوری که خانواده‌های ۵ نفره، ۶ نفره، ۷ نفره، ۸ نفره، ۹ نفره و ۱۰ نفر به بالا به ترتیب در سال ۸۹ نسبت به سال ۸۳ برابر: ۱۱، ۳۵، ۴۸، ۶۰، ۶۳ و ۶۷ درصد کاهش داشتند.

اما سهم خانواده‌های ۱ نفره، ۲ نفره، ۳ نفره و ۴ نفره در سال ۸۹ نسبت به سال ۸۳ به ترتیب: ۴۳، ۱۷، ۱۸ و ۱۰ درصد رشد داشتند.

این ارقام نشان می‌دهد بیشترین رشد در این بین به ترتیب به خانوارهای تک‌نفره، ۳ نفره، ۲ نفره و ۴ نفره اختصاص دارد و از دیگر سو، به ترتیب سهم خانوارهای ۱۰ نفر به بالا، ۹ نفره، ۸ نفره، ۷ نفره، ۶ نفره و ۵ نفره کاهش داشته است.

در اینکه تمایل به زندگی فردی بالا رفته شکی نیست، این را رشد ۴۳ درصدی تعداد این افراد نشان می‌دهد، اما کوچکتر شدن تعداد خانواده‌ها، در جای خود اهمیت بالایی دارد. آیا دولت نهم و دهم حرکتی در زمینه سیاست‌های کاهش یا کنترل جمعیت انجام دادند؟ اگر نه چه دلیلی سبب این تغییرات شده است!

در ایران سال ۱۳۸۹ نسبت به سال ۱۳۸۰ سهم خانوارهایی که در آنها هیچ‌کس کار نداشته ۶۳،۲۳ درصد رشد داشته است و سهم خانوارهایی که تنها یک نفر شاغل داشتند ۱،۶۵ درصد رشد داشته است.

افزایش سال به سال کسری درآمد نسبت به هزینه‌ها

درآمد و هزینه؛ یک نگاهی خیلی کلی، در حالی که هزینه‌ها در سال ۱۳۸۴، یعنی آغاز به‌کار دولت نهم نسبت به درآمد خانوارها تنها ۰،۸۵ درصد بیشتر بوده، این نسبت به گواه آمارهای رسمی در سال ۱۳۸۹ به ۴،۴۵ درصد رسیده است. یعنی هزینه‌های خالص خانوارها، نسبت به درآمدهای خالص آنها در آخرین سالی که آمار آن منتشر شده نزدیک به ۴ و نیم درصد بیشتر بوده است!

درآمد سالانه خانوارهای ایرانی در سال ۱۳۸۴ برابر ۶ میلیون و ۱۴۲ هزار تومان ذکر شده، در همین سال هزینه یک خانوار ایرانی برابر ۶ میلیون و ۱۹۵ هزار تومان ذکر شده است. بر این اساس در سال ۱۳۸۴ خانوارها با کسری ۵۲۷ هزار تومانی مواجه بودند و هزینه‌های آنها ۰،۸۵ درصد بیش از درآمدها بوده است.

در سال ۸۵ در آمد خانوارها با ۱۷،۸۹ درصد رشد به ۷ میلیون و ۲۴۲ هزار تومان می‌رسد، در همین حال هزینه‌ها با رشد ۱،۱۷ درصدی به ۷ میلیون و ۲۵۵ هزار تومان می‌رسد و فاصله درآمد و هزینه‌ها به نزدیک ۱۳ هزار تومان می‌رسد؛ به بیانی هزینه‌های آنها ۰،۱۷ درصد بیش از درآمدها بوده است.

کسری درآمد خانوارها در سال ۱۳۸۶ به ۲۰۴ هزار تومان می‌رسد، در این سال متوسط درآمد خانوارها ۹ میلیون و ۶۸ هزار تومان بوده، در حالی که هزینه خالص آنها ۹ میلیون و ۲۷۳ هزار تومان بوده، این یعنی هزینه‌ها ۲،۲۵ درصد بیش از درآمد خانوارها بوده است.

هر خانوار در سال ۱۳۷۹ سالانه ۶۲۶ کیلو نان مصرف می‌کرده، این مصرف در سال ۱۳۸۳ به ۵۰۶ کیلو رسیده و در سال ۱۳۸۹ به ۳۹۵ کیلو کاهش یافته است.

خانوارها در سال ۱۳۷۹ سالانه ۶۹ کیلو گوشت دام مصرف می‌کردند که در سال ۱۳۸۳ مصرف‌شان به ۶۰ کیلو رسیده و در سال ۱۳۸۹ هر سال توانسته‌اند تنها ۴۷ کیلو گوشت دام مصرف کنند.

در سال ۱۳۸۷ یک سال قبل از انتخابات دولت دهم هزینه‌ها ۲،۱۳ درصد بیش از درآمد خانوارها بوده است. در این سال هزینه یک خانوار در سال برابر ۱۰ میلیون و ۸۳۳ هزار تومان شده، در حالی که درآمد متوسط خانوارها برابر ۱۰ میلیون و ۶۰۶ هزار تومان است در این سال کسری درآمد نسبت به هزینه‌ها برابر ۲۲۶ هزار تومان بوده است.

سال ۱۳۸۸، کسری درآمد خانوارهای ایرانی به ۳۰۹ هزار تومان می‌رسد، در حالی که هر خانوار به‌طور متوسط در این سال ۱۱ میلیون و ۶۶۷ هزار تومان درآمد خالص داشته است، ۱۱ میلیون و ۹۷۷ هزار تومان هزینه داشته، یعنی هزینه‌ها ۲،۶۵ درصد بیش از درآمد خانوارها بوده است.

در ۱۳۸۹ اتفاق ویژه‌ای می‌افتد، کسری خانوارها که در سال ۸۴ تنها ۰،۸۵ درصد بود، به ۴،۴۵ درصد می‌رسد. در این سال در حالی که هزینه‌ها با رشد ۱۲،۳۳ درصدی نسبت به سال ۸۸ به ۱۳ میلیون و ۴۵۴ هزار تومان رسیده، درآمدها تنها ۱۰،۳۹ درصد رشد داشتند و هر خانوار به‌طور متوسط در سال ۸۹، ۱۲ میلیون و ۸۸۰ هزار تومان درآمد خالص داشته است. این یعنی کسری خانوارها به ۵۷۳ هزار تومان رسیده است.

درآمد و هزینه خالص متوسط یک خانوار

سال	درآمد خالص درصد	هزینه خالص درصد	کسری (ریال)	اضافه هزینه به درآمد (درصد)
	رشد	رشد		
۱۳۸۰	-	-	۳۱۶۴۱۵۳۵	۸.۲۷
۱۳۸۱	۲۶.۶۹	۲۴.۶۸	۳۹۴۵۲۶۷۳	۶.۵۵
۱۳۸۲	۱۵.۶۶	۱۴.۱۸	۴۵۰۴۸۸۴۰	۵.۱۸
۱۳۸۳	۲۰.۲۸	۲۱.۹۳	۵۴۹۳۲۴۵۹	۶.۶۳
۱۳۸۴	۱۹.۳۴	۱۲.۷۸	۶۱۹۵۵۱۸۰	-۰.۸۵
۱۳۸۵	۱۷.۸۹	۱۷.۱۰	۷۲۵۵۰۰۸۵	-۰.۱۷
۱۳۸۶	۲۵.۲۲	۲۷.۸۱	۹۲۳۳۱۷۵۳	۲.۲۵
۱۳۸۷	۱۶.۹۶	۱۶.۸۲	۱۰۸۳۳۲۰۹۱	۲.۱۳
۱۳۸۸	۱۰.۰۰	۱۰.۵۶	۱۱۹۷۷۴۳۸۱	۲.۶۵
۱۳۸۹	۱۰.۳۹	۱۲.۳۳	۱۳۴۵۴۳۲۱۸	۴.۴۵

www.anvarionline.net

برای دیدن در ابعاد بزرگتر روی جدول کلیک کنید

سفره‌ها چگونه آب رفتند !

اگر دهه هشتاد را به مقاطع چهار و شش ساله تقسیم‌بندی کنیم و عملکرد دولت‌های هشتم و نهم و دهم را بررسی کنیم در این نگاه کلی مصرف خانوارها در مواد غذایی و دخانی در سال ۱۳۸۳ نسبت به سال ۱۳۷۹ نزدیک به ۱,۴۵ درصد کاهش داشته است.

بعد خانوار در سال ۱۳۷۹ برابر ۴,۵۶ و در سال ۱۳۸۳ برابر ۴,۱۳ نفر شده است. بر این اساس مصرف سرانه اقلام یاد شده در جدول در سال ۱۳۸۳ نسبت به سال ۱۳۷۹ رشد ۶,۵۶ درصدی داشته است.

در مقابل شاهدیم که در سال ۱۳۸۹ نسبت به سال ۱۳۸۳، مصرف خانوارها به‌طور متوسط ۱۲,۴۸ درصد کاهش یافته، اگر مصرف مواد دخانی را کنار بگذاریم، در این دوره مصرف مواد غذایی به‌طور میانگین ۱۳,۱۸ درصد کاهش داشته است). توضیح: مصرف سیگار خارجی در سال ۸۹ نسبت به سال ۸۳ نزدیک به ۶ درصد رشد داشته که آمار مزبور را متأثر ساخته است)

بعد خانوار در سال ۱۳۸۳ برابر ۴,۱۳ نفر بوده که در سال ۱۳۸۹ به ۳,۷ درصد رسیده است. بر این اساس مصرف سرانه اقلام یاد شده ۲,۳۱ درصد کاهش داشته و اگر باز هم مصرف مواد دخانی را کنار بگذاریم، مصرف سرانه مواد غذایی یاد شده در جدول به‌طور متوسط ۳ درصد در سال ۱۳۸۹ نسبت به سال ۱۳۹۰ کاهش داشته است.

بیشترین کاهش مصرف خانوارها در سال ۱۳۸۹ نسبت به سال ۱۳۸۳ به ترتیب در مصرف: ماست، شکر، گوشت قرمز، نان، قند، چای، ماهی، پنیر و برنج رخ داده است. همچنین مصرف شیر، گوشت مرغ و تخم مرغ افزایش داشته است.

بیشترین کاهش سرانه مصرف در سال ۱۳۸۹ نسبت به سال ۱۳۸۳ به ترتیب در مصرف: ماست، شکر، نان، گوشت قرمز، قند، چای، ماهی، برنج و پنیر اتفاق افتاده است، در مقابل مصرف شیر، گوشت مرغ و تخم مرغ افزایش داشته است.

مصرف برنج برای خانوارها از ۱۸۳ کیلو در سال ۱۳۷۹ به ۱۸۰ کیلو در سال ۱۳۸۳ رسیده و در سال ۱۳۸۹ مصرف برنج به ۱۵۹ کیلو کاهش یافته است.

هر خانوار در سال ۱۳۷۹ سالانه ۶۲۶ کیلو نان مصرف می‌کرده، این مصرف در سال ۱۳۸۳ به ۵۰۶ کیلو رسیده و در سال ۱۳۸۹ به ۳۹۵ کیلو کاهش یافته است.

خانوارها در سال ۱۳۷۹ سالانه ۶۹ کیلو گوشت دام مصرف می‌کردند که در سال ۱۳۸۳ مصرف‌شان به ۶۰ کیلو رسیده و در سال ۱۳۸۹ هر سال توانسته‌اند تنها ۴۷ کیلو گوشت دام مصرف کنند.

در سال ۱۳۷۹ هر خانواده ۷۰ کیلو گوشت پرند مصرف می‌کرده که در سال ۱۳۸۳ این مصرف به ۸۷ کیلو رسیده و در سال ۱۳۸۹ مصرف آن به ۹۳ کیلو رسیده است.

آمار فرآورده‌های گوشتی در سال‌های قبل از ۸۶ موجود نیست، اما در سال ۸۶ هر خانواده سالانه ۶ کیلو فرآورده‌های گوشتی مصرف می‌کرده که در سال ۱۳۸۹ این میزان به ۴ کیلو رسیده است. همچنین در سال ۱۳۸۶ هر خانوار به‌طور متوسط سالانه ۴ کیلو حیوانات دریایی مصرف کرده که در سال ۸۹ این رقم به ۳ کیلو کاهش یافته است.

در سال ۱۳۷۹ هر خانوار سالانه ۱۵ کیلو ماهی مصرف می‌کرده، که در سال ۱۳۸۳ این رقم به ۲۰ کیلو افزایش یافته و در سال ۱۳۸۹ به ۱۷ کیلو کاهش یافته است.

در سال ۱۳۷۹ هر خانوار سالانه ۱۵۹ کیلو شیر مصرف می‌کرد، در سال ۱۳۸۳ این رقم به ۲۱۱ کیلو افزایش یافته و در سال ۱۳۸۹ این رقم به ۲۳۴ کیلو می‌رسد. در سال ۱۳۷۹ هر خانوار سالانه ۱۱۷ کیلو ماست استفاده کرده که در سال ۸۳ این رقم به ۹۵ کیلو کاهش یافته و در سال ۱۳۸۹ به ۶۴ کیلو رسیده است.

در سال ۱۳۷۹ هر خانوار ۲۵ کیلو پنیر مصرف می‌کردند که در سال ۱۳۸۳ این رقم به ۲۶ کیلو افزایش یافته اما در سال ۱۳۸۹ به ۲۳ کیلو کاهش یافته است.

مصرف تخم مرغ برای خانواده‌ها در سال ۱۳۷۹ برابر ۴۵ کیلو در سال بوده که در سال ۸۳ این رقم به ۴۰ کیلو کاهش می‌یابد و در سال ۱۳۸۹ برابر ۴۱ کیلو شده است.

در سال ۱۳۷۹ هر خانوار سالانه ۵۳ کیلو روغن نباتی مصرف می‌کرده که در سال ۱۳۸۳ به ۵۰ کیلو می‌رسد و در سال ۱۳۸۹ مصرف آن به ۴۵ کیلو کاهش می‌یابد.

مصرف سالانه قند در سال ۱۳۷۹ برای خانواده‌ها برابر ۳۸ کیلو در سال بوده که در سال ۱۳۸۳ این رقم به ۳۶ کیلو رسیده و در سال ۱۳۸۹ برابر ۲۷ کیلو شده است.

هر خانواده در سال ۱۳۷۹ به‌طور متوسط سالانه ۲۳ کیلو شکر مصرف می‌کرده که این رقم در سال ۸۳ به ۲۰ کیلو رسیده و در سال ۱۳۸۹ مصرف آن به ۱۴ کیلو رسیده است.

در ۱۳۷۹ هر خانواده سالانه ۶ کیلو چای مصرف می‌کرده که در سال ۱۳۸۳ همچنان همان ۶ کیلو را مصرف کرده است، اما در سال ۱۳۸۹ مصرف آن به ۵ کیلو در سال کاهش یافته است.

در سال ۱۳۷۹ هر خانوار به‌طور متوسط سالانه ۸۶۵ نخ سیگار ایرانی مصرف کرده که این رقم در سال ۱۳۸۳ به ۶۶۳ نخ در سال کاهش یافته و در سال ۱۳۸۹ به ۵۱۸ نخ در سال می‌رسد. در سال ۱۳۷۹ به‌طور متوسط هر خانوار ۵۷۸ نخ سیگار خارجی در سال مصرف می‌کرده که در سال ۱۳۸۶ این عدد به ۶۸۸ نخ در سال می‌رسد و در سال ۱۳۸۹ به ۷۲۹ نخ در سال افزایش می‌یابد.

جدول متوسط مصرف یک خانوار (کیلوگرم)

۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	
۱۵۹	۱۵۴	۱۴۶	۱۷۴	۱۶۸	۱۷۵	۱۸۰	۱۸۰	۱۸۲	۱۷۹	۱۸۳	برنج
۳۹۵	۴۲۵	۴۴۵	۴۵۸	۴۸۶	۴۸۵	۵۰۶	۵۵۱	۵۷۴	۶۱۰	۶۲۶	نان
۴۷	۴۸	۵۶	۵۷	۶۴	۵۹	۶۰	۵۹	۶۳	۶۷	۶۹	گوشت دام
۹۳	۹۵	۹۰	۹۶	۹۱	۸۸	۸۷	۹۲	۸۲	۸۰	۷۰	گوشت پرنده
۴	۵	۵	۶	-	-	-	-	-	-	-	فرآورده گوشتی
۱۷	۱۶	۱۶	۲۰	۱۹	۲۰	۲۰	۱۸	۱۸	۱۶	۱۵	ماهی
۳	۳	۳	۴	-	-	-	-	-	-	-	حیوانات دریایی
۲۳۴	۲۳۲	۲۱۵	۲۰۶	۲۱۵	۲۱۶	۲۱۱	۱۹۴	۱۷۱	۱۵۳	۱۵۷	شیر
۶۴	۶۸	۷۵	۸۶	۸۸	۹۲	۹۵	۱۱۷	۱۳۷	۱۱۹	۱۱۷	ماست
۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۶	۲۵	۲۶	۲۴	۲۶	۲۶	۲۵	پنیر
۴۱	۳۹	۳۸	۳۹	۳۷	۳۹	۴۰	۴۳	۴۴	۴۵	۴۵	تخم مرغ
۴۵	۴۴	۴۴	۴۷	۴۶	۴۸	۵۰	۵۲	۵۳	۵۵	۵۳	روغن نباتی
۲۷	۲۷	۲۷	۲۹	۳۰	۳۲	۳۴	۳۶	۳۷	۴۰	۳۸	قند
۱۴	۱۶	۱۵	۱۷	۱۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۴	۲۴	۲۳	شکر
۵	۵	۵	۶	۵	۵	۶	۶	۷	۶	۶	چای
۵۱۸	۵۴۷	۵۰۴	۵۲۱	۵۷۸	۶۲۶	۶۶۳	۷۲۲	۶۸۵	۶۷۷	۸۶۵	سیگار ایرانی*
۷۲۹	۷۰۲	۷۴۹	۸۰۰	۷۱۷	۷۷۲	۶۸۸	۶۶۲	۷۲۲	۷۸۵	۵۷۸	سیگار خارجی*

www.anvarionline.net

* واحد سیگار نخ

برای دیدن در ابعاد بزرگتر روی تصویر کلیک کنید

افزایش درآمدهای نفتی و قیمت‌ها هر دو باهم!

در حالی که سطح عمومی قیمت‌ها (تورم) در سال ۱۳۸۹ نسبت به سال ۱۳۸۰ نزدیک به ۲۵۲ درصد و نسبت به سال ۱۳۸۳ نزدیک به ۲۸ درصد رشد داشته است، درآمدهای دولت نیز در سال ۱۳۸۹ نسبت به سال ۱۳۸۰ نزدیک به ۵۰۴ درصد و نسبت به سال ۱۳۸۳ نزدیک به ۱۸۹ درصد رشد داشته است!

تورم براساس افزایش شاخص کل تعیین می‌شود. شاخص کل نیز از زیر شاخه‌هایی شامل خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها، هزینه مسکن و... تشکیل شده است. در حال حاضر سال پایه شاخص در آمارهای بانک مرکزی $1383=100$ در نظر گرفته می‌شود.

عدد شاخص کل در سال 1380 برابر 64,8 بوده است، این عدد در سال 1383 برابر 100 بوده و در سال 1389 به 228,2 رسیده است. البته در سال 1390 نیز عدد شاخص برابر 309,3 بوده است. به عبارتی شاخص کل در سال 1389 نسبت به سال 1380 نزدیک به 252 درصد و در سال 1389 نسبت به سال 1383 نزدیک به 128 درصد رشد داشته است. این در حالی است که درآمدهای نفتی دولت در سال 1380 برابر 71957,1 میلیارد ریال بوده، این درآمدها در سال 1383 به 150413,3 میلیارد دلار رسیده و در سال 1389 برابر 434485,5 میلیارد دلار بوده است.

یعنی درآمدهای دولت در سال 1389 نسبت به سال 1380 نزدیک به 504 درصد و در سال 1389 نسبت به سال 1383 نزدیک به 189 درصد افزایش داشته است.

افزایش 63 درصدی خانواده‌های بیکار !

با اینکه در سخنرانی‌ها و مصاحبه‌های رسانه‌های دولتی و شبه‌دولتی مدام از افزایش اشتغال گفته می‌شود، آمار رسمی بانک مرکزی حکایت از موضوع دیگری دارد.

در ایران سال 1389 نسبت به سال 1380 سهم خانوارهایی که در آنها هیچ‌کس کار نداشته 63,23 درصد رشد داشته است و سهم خانوارهایی که تنها یک نفر شاغل داشتند 1,65 درصد رشد داشته است.

در عوض در همین دوره زمانی سهم خانوارهایی که در آنها بیش از سه نفر شاغل وجود داشته 40,24 درصد و سهم خانوارهایی که دو نفر شاغل داشتند 27,11 درصد کاهش داشته است.

در سال 1380 تنها 13,7 درصد خانوارهای ایرانی بدون شغل بودند، این در حالی است که در سال 1389 این رقم به 22,5 درصد از خانوارها رسیده است. در حالی که در 54,5 درصد از خانوارها لااقل یک نفر شاغل داشتند، در سال 1389 این رقم به 55,4 درصد رسیده است.

از دیگر سو، در 23,6 درصد از خانوارهای سال 1380 دو نفر شاغل وجود داشته که این رقم در سال 1389 به 17,2 درصد رسیده است، در سال 1380 از مجموع خانوارهای ایران 8,2 درصد از خانوارهای ایرانی سه نفر یا بیشتر شاغل وجود داشت، این در حالی است که در سال 1389 تنها 4,9 درصد از خانوارها چنین وضعیتی داشتند.

درصد خانوارها بر اساس تعداد افراد شاغل

سال	کل	بدون فرد شاغل	یک نفر شاغل	دو نفر شاغل	سه نفر و بیشتر شاغل				
۱۳۸۰	۱۰۰	۱۳.۷	۵۴.۵	۲۳.۶	۸.۲				
۱۳۸۱	۱۰۰	۱۳.۴	۵۵.۹	۲۲	۸.۷				
۱۳۸۲	۱۰۰	۱۴.۷	۵۴	۲۲	۹.۳				
۱۳۸۳	۱۰۰	۱۵.۵	۵۷.۹	۲۰.۴	۶.۲				
۱۳۸۴	۱۰۰	۱۵.۲	۵۷.۹	۲۰.۴	۶.۲				
۱۳۸۵	۱۰۰	۱۶.۷	۵۶.۸	۲۰.۴	۶.۱				
۱۳۸۶	۱۰۰	۱۷.۳	۵۷.۵	۱۹.۵	۵.۷				
۱۳۸۷	۱۰۰	۱۸.۶	۵۶.۷	۱۹.۵	۵.۲				
۱۳۸۸	۱۰۰	۲۱.۹	۵۶.۵	۱۶.۹	۴.۷				
۱۳۸۹	۱۰۰	۲۲.۵	۵۵.۴	۱۷.۲	۴.۹				
و شد ۱۳۸۹ نسبت ۱۳۸۰					۰	۶۴.۲۳	۱.۶۵	-۲۷.۱۱	-۴۰.۲۴

www.anvarionline.net

برای دیدن در ابعاد بزرگتر روی تصویر کلیک کنید

گاز: افزایش ۲۷۱۲ درصدی

وقتی آقای احمدی نژاد دولت را تحویل گرفت، قیمت هر مترمکعب گاز خانگی ۸۰ ریال بود (ابلاغ شماره ۲۶۰-۲۸/۱ مورخ ۸۳/۲/۵ وزیر نفت)، امروز میانگین قیمت گاز در ۱۲ پله برابر ۲۲۵۰ ریال است. (پشت قبض گاز توزیع شده در خردادماه امسال قیمت تعرفه نوشته شده است) این یعنی افزایش قیمت ۲۱۷۰ ریالی و ۲۷۱۲٫۵ درصدی.

برق: افزایش ۱۶۲ درصدی

آقای احمدی نژاد روزی که دولت را تحویل گرفت، قیمت هر کیلووات ساعت برق خانگی ۱۰۳ ریال بود (صنعت برق ایران در سال/توانیر ۱۳۸۵). امروز تعرفه قیمت هر کیلووات ساعت برق خانگی به صورت میانگین ۱۳۰۰ ریال است. (در وب سایت وزارت نیرو جدول تعرفه ها درج شده است) این یعنی افزایش ۱۶۲ درصدی قیمت برق خانگی.

گازوییل: افزایش ۸۳۷ درصدی

آقای احمدی نژاد در سال ۱۳۸۴، گازوییل لیتری ۱۶ تومانی را تحویل گرفت و امروز هر لیتر گازوییل حمل و نقل و کشاورزی ۱۵۰ تومان است. البته آقای رویانیان اسفند سال ۱۳۸۹ اعلام کرد، نرخ پیش بینی شده برای گازوییل در زمان اجرای مرحله نخست هدفمندسازی پارانه ها ۳۵۰ تومان بوده است که با توجه به مشکلاتی که برخی معادن به آن دچار شدند، نرخ تعدیلی برای گازوییل مصرفی آن ها در نظر گرفته شد! از اینها که بگذریم، یعنی در گازوییل نیز با رشدی برابر ۸۳۷ درصد مواجه هستیم.

بنزین: رشد ۵۰۷ درصدی

قیمت هر لیتر بنزین در سال ۱۳۸۴ برابر ۸۰ تومان بود؛ سهمیه و آزادی هم در کار نبود. هم‌اکنون قیمت هر لیتر بنزین آزاد ۷۰۰ تومان و هر لیتر بنزین سهمیه‌ای ۴۰۰ تومان است و زمزمه‌های بنزین نزدیک هزار تومانی در سال ۱۳۹۱ هم به گوش می‌رسد. اگرچه سهمیه بنزین معمولاً با ۲-۳ بار بنزین زدن تمام می‌شود، اما میانگین قیمت بنزین (با احتساب همان سهمیه ناچیز) نزدیک ۵۵۰ تومان است. یعنی رشد ۵۸۷ درصدی قیمت بنزین.

در حالی که در سال ۱۳۸۰ از مجموع شاغلان بازار کار ۲۲,۴ درصد در زمینه مشاغل صنعت و معدن، فعالیت می‌کردند، سهم آنان در سال ۱۳۸۴ به ۲۱,۱ درصد رسیده و در نهایت در سال ۸۹ به ۱۸,۱ درصد می‌رسد. در حالی که در سال ۱۳۸۰ مجموعاً ۱۰,۵ درصد از شاغلان بازار کار کشور در بخش ساختمان فعال بودند در سال ۱۳۸۴ سهم آنها به ۱۲,۸ درصد رسیده و در سال ۱۳۸۹ سهم زمینه شغلی ساختمان به ۱۴,۲ درصد می‌رسد و همگان می‌دانند این زمینه شغلی بیشتر فصلی است!

در حالی که در سال ۱۳۸۰ چیزی نزدیک به ۹ درصد از شاغلان در حوزه حمل‌ونقل و ارتباطات و انبارداری مشغول به‌کار بودند، در سال ۱۳۸۴ این رقم به ۱۰,۸ درصد می‌رسد و در سال ۱۳۸۹ نزدیک به ۱۱,۷ درصد از افراد در این حوزه مشغول به‌کار شدند. سهم کشاورزان از ۴,۹ درصد در سال ۱۳۸۰ به ۴,۱ درصد در سال ۱۳۸۹ رسیده است.

صنعت‌گران بیکار و بازار داغ سفته‌بازی

در حالی که در سال ۱۳۸۰ از مجموع شاغلان بازار کار ۲۲,۴ درصد در زمینه مشاغل صنعت و معدن، فعالیت می‌کردند، سهم آنان در سال ۱۳۸۴ به ۲۱,۱ درصد رسیده و در نهایت در سال ۸۹ به ۱۸,۱ درصد می‌رسد. در حالی که در سال ۱۳۸۰ مجموعاً ۱۰,۵ درصد از شاغلان بازار کار کشور در بخش ساختمان فعال بودند در سال ۱۳۸۴ سهم آنها به ۱۲,۸ درصد رسیده و در سال ۱۳۸۹ سهم زمینه شغلی ساختمان به ۱۴,۲ درصد می‌رسد و همگان می‌دانند این زمینه شغلی بیشتر فصلی است!

در حالی که در سال ۱۳۸۰ چیزی نزدیک به ۹ درصد از شاغلان در حوزه حمل‌ونقل و ارتباطات و انبارداری مشغول به‌کار بودند، در سال ۱۳۸۴ این رقم به ۱۰,۸ درصد می‌رسد و در سال ۱۳۸۹ نزدیک به ۱۱,۷ درصد از افراد در این حوزه مشغول به‌کار شدند. سهم کشاورزان از ۴,۹ درصد در سال ۱۳۸۰ به ۴,۱ درصد در سال ۱۳۸۹ رسیده است.

زمینه شغلی خدمات مالی، بیمه، ملکی، حقوقی و تجاری می‌تواند بستر مناسبی برای سفته‌بازی و مشاغل کاذب باشد، در سال ۱۳۸۰ تنها ۳,۹ درصد از افراد بازار کار کشور در این حوزه مشغول به‌کار بودند، این سهم در سال ۱۳۸۹ به ۷,۶ درصد رسیده است.

بر این اساس در سال ۱۳۸۹ از مجموع ۱۰۰ درصد بازار کار ایران، ۴,۱ درصد در زمینه مشاغل کشاورزی، دامپروری، جنگلداری و ماهیگیری مشغول به‌کار بودند. ۱۸,۱ درصد در زمینه صنعت و معدن، ۰,۹ درصد در زمینه برق، گاز و آب، ۱۴,۲ درصد در زمینه ساختمان، ۲۱,۵ درصد در زمینه عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، هتلداری و رستوران، ۱۱,۷ درصد در زمینه حمل‌ونقل، ارتباطات و انبارداری، ۷,۶ درصد در زمینه‌های خدمات مالی، بیمه، ملکی، حقوقی و تجاری مشغول به‌کار بودند و ۲۱,۹ درصد در زمینه خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی مشغول به‌کار بودند.

از مجموع بازار کار ایران، ۶,۹ درصد افراد بی‌سواد، ۱,۶ درصد در حد خواندن و نوشتن، ۱۶,۲ درصد تحصیلات ابتدایی و ۵۰,۱ درصد تحصیلات راهنمایی و متوسطه دارند.

شاغلان که تحصیلات دانشگاهی دارند، مجموعاً ۲۵,۲ درصد از بازار کار کشور را به‌خود اختصاص دادند، ۰,۵ درصد آنها در زمینه کشاورزی، دامپروری و... تنها ۳,۱ درصد آنها در زمینه صنعت و معدن، ۰,۵ درصد آنها در زمینه برق،

گاز و آب، ۱,۴ درصد آنها در زمینه ساختمان، ۲,۴ درصد آنها در زمینه عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، هتل‌داری و رستوران، ۱,۲ درصد آنها در زمینه حمل‌ونقل و ارتباطات و...، ۳,۲ درصد آنها در زمینه خدمات مالی، ملکی، حقوقی و...، ۱۲,۹ درصد آنها در زمینه خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی مشغول به‌کار شدند.

وضعیت مسکن

در بخش مسکن نیز شاهد تغییرات گسترده‌ای هستیم. در حالی که در سال ۱۳۸۰ خانوارهایی که ملک شخصی در اختیار داشتند ۷۱,۷ درصد از مجموع خانوارها را به‌خود اختصاص داده بودند، در سال ۱۳۸۹ این نسبت به ۶۳,۷ درصد رسیده است. به‌عبارتی دارندگان منازل شخصی ۱۱ درصد کاهش داشتند. در مقابل اجارمنشین‌ها از ۱۸,۸ درصد کل خانوارها در سال ۱۳۸۰ به ۲۵,۷ درصد در سال ۱۳۸۹ رسیده‌اند.

صاحبان مسکن در برابر خدمت از ۲ درصد در سال ۱۳۸۰ به ۱,۲ درصد در سال ۱۳۸۹ رسیدند، دارندگان مسکن رایگان اما از ۷,۵ درصد در سال ۱۳۸۰ به ۸,۴ درصد در سال ۱۳۸۹ رسیدند.

هنوز اطلاعات مربوط به HES سال ۱۳۹۰ اعلام نشده و آخرین آمار مربوط به سال ۱۳۸۹ است که در این گزارش نیز به آن پرداخته شد، اگر چه گزارش حاضر در سال ۱۳۸۹ به‌منظر خیلی بدبینانه است، اما باید منتظر گزارش مربوط به سال ۱۳۹۰ بود. سالی که در آن هدفمندی یارانه‌ها شکوفا شد، انفجار قیمت ارز و طلا رخ داد، بازار مسکن آرام آرام از رکود خود خارج شد و... با توجه به تورم فوق‌العاده سال ۱۳۹۰ که توسط بانک مرکزی نزدیک به ۲۲ درصد اعلام شده است، به‌منظر می‌رسد وضعیت مصرف و درآمد و... در سال ۱۳۹۰ از این نیز بغرنج‌تر باشد، چراکه همین مرجعی که تورم ۲۲ درصدی را برای سال ۱۳۹۰ اعلام کرده، تورم را در سال ۱۳۸۹ تنها ۱۲ درصد اعلام کرده بود، اگر با همین نسبت به وضعیت درآمد و هزینه و بودجه خانوارها در سال ۱۳۹۰ توجه شود، اوضاع کاملاً متفاوت خواهد بود.

موضوع گرانی، ناتوانی خانواده‌ها در مصرف و بیکاری موضوعی نیست که در سال ۱۳۹۱ دیگر یک ادعا از سوی کارشناسان باشد، از ائمه جمعه تا کارشناسان و حتی خود مسوولان دولتی به آن اذعان دارند.

اما کسی در سال ۱۳۹۱ از آن اقتصاددانانی که متأسفانه بعضاً به‌دلیل انتقاد از عملکرد اقتصادی دولت نهم آن روزها به سیاه‌نمایی متهم می‌شدند و متأسفانه به «بزغاله» بودن نیز متهم شدند، یادی نمی‌کند.

خانواده‌ها با این دولت و آن دولت کاری ندارند، بسیاری از آنها اصلاً در جریان مسایل سیاسی هم نیستند، خانواده‌ها بیکاری فرزندان خود را می‌بینند، سفره‌هایی که روز به روز کوچک‌تر شده، تغییرات فرهنگی و الگو زندگی که خود را در افزایش تعداد خانه‌های مجردی نشان می‌دهد و... را از نزدیک لمس می‌کنند. اینها آن‌قدر روشن و ملموس هستند که حتی آمارهای قطره چکانی دولت هم به آنها اذعان دارند.

این مطلب در ماهنامه صنعت و توسعه شماره ۵۱ مورخ خرداد ۱۳۹۱ منتشر شد